

Toril Arnestad og Erik Mønnes
Åsbygdeveien 706
2450 RENA

Trondheim, 13.06.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/3307

Saksbehandler:
Arnt Hegstad

Vedtak i klagesak om flytting av hytte i Hemmeldalen naturreservat

Vi viser til klage på vedtak truffet av Rondane-Dovre nasjonalparkstyre. Klagesaken ble oversendt fra nasjonalparkstyret til Miljødirektoratet 21.02.2022.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder vedtak truffet av Rondane-Dovre nasjonalparkstyre 20.08.2021.

Vedtaket er truffet med hjemmel i naturmangfoldloven § 48, jfr forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Bakgrunn for saken

Torill Arnestad og Erik Mønnes eier to hytter innenfor Hemmeldalen naturreservat. De ønsker å samlokalisere disse hyttene ved Stensjøen ved å flytte hytta Halvfjerds. Hytta ved Stensjøen er i dag på 46 m² inkl. vedbod/båthus og inngangsparti. Hytta som ønskes flyttet har et hovedhus på ca. 26m² med tillegg av et "kneppkammers" (lite tilbygg) og et inngangsparti.

Nasjonalparkstyret i Dovre-Rondane har i møte 20.08.2021 avslått søknaden om flytting og samlokalisering av hyttene.

Vedtaket ble påklaget av Arnestad og Mønnes 17.09.2021, og klagen ble behandlet av nasjonalparkstyret 01.12.2021.

Klagesaken ble oversendt til Miljødirektoratet 21.02.2022. Den opprinnelige oversendelsen fra nasjonalparkstyret 02.12.2021 kom ikke frem på grunn av tekniske problemer.

Klagers argumenter

Klager mener bl.a. at nasjonalparkstyret kun betrakter søknaden som et spørsmål om tilbygg til eksisterende hytte, og ikke vurderer den samlede effekten av at man fjerner en av hyttene og restaurerer/tilbakefører tomta til naturen.

Det er flere hytter ved Steinsjøen og en større hytte/ekstra hytte vil gi relativt liten økt aktivitet i området. Klagerne viser samtidig til at flytting av hytta Halvfjerds vil gi mindre ferdsel på stien langs Hemla og i elvedalen hvor hytta ligger. De mener den foreslåtte løsningen totalt sett vil gi en positiv virkning for villreinens bruk av området.

Klagerne avviser at en eventuell tillatelse vi kunne få uheldig presedens for liknende saker. Det vil være positivt for villreinen at man flytter hytta og fjerner en lokalitet med menneskelig aktivitet.

Nasjonalparkstyrets merknader til klagen

Vi viser her til de merknadene som nasjonalparkstyret har til klagen på sidene 13 - 16 i saksutredningen som er oversendt til Miljødirektoratet. Nasjonalparkstyret peker bl.a. på at vilkårene for å gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 ikke er til stede og at en flytting av hytta må betraktes som etablering av et nytt frittstående bygg.

Det er videre pekt på at oppføring av nytt bygg/byggetiltak ved Steinsjøen vil legge til rette for økt aktivitet i naturreservatet og medføre fare for presedens med tanke på liknende søknader i fremtiden. Flytting av hytta Halvfjerds vil etter nasjonalparkstyrets vurdering ha marginal positiv virkning for villreinens leveområde.

Miljødirektoratets vurderinger

Klagen må behandles etter verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat og naturmangfoldloven § 48.

Vi legger til grunn at vedtaket er rettidig påklaget. Som klageinstans kan vi prøve alle sider av saken. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen. Klageinstansen kan treffe nytt vedtak i saken eller oppheve vedtaket og sende det tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Vi mener saken er tilstrekkelig opplyst til at vi kan behandle klagen, jfr. naturmangfoldloven § 8. Formålet med vern av Hemmeldalen naturreservat er å ta vare på

- et stort og tilnærmet urørt naturområde og dets landskapsformer,
- biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser,
- sentrale leveområder for villrein,
- våtmarksområder med et rikt fugleliv,
- et myrlandskap med stor variasjon i myrtyper.

Verneforskriften har i § 3 nr. 3 et generelt forbud mot alle nye tekniske inngrep som kan endre naturmiljøet. Det er ingen spesifikk hjemmel i verneforskriftene for å behandle denne type søknader om byggetiltak. Bestemmelsen i forskriften § 5 nr. 1 gjelder mindre tilbygg og kan ikke benyttes i denne saken. Saken må derfor vurderes med bakgrunn i naturmangfoldloven § 48 første alternativ.

Naturmangfoldloven § 48 gir forvaltningsmyndigheten hjemmel til å gjøre unntak fra vernebestemmelsene dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Det fremgår av forarbeidene til naturmangfoldloven at adgangen til å gjøre unntak med hjemmel i lovens § 48 ikke skal brukes til å utvide den rammen som et vernevedtak setter. Bestemmelsen er først og fremst ment brukt på spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Det fremgår også av forarbeidene til loven at bestemmelsen i første rekke tar sikte på søknader som gjelder bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser. Hovedregelen vil derfor være at det ikke vil være anledning til å gi dispensasjon til større tekniske inngrep etter denne bestemmelsen.

Vilkårene etter lovens første ledd første alternativ er kumulative og innebærer at tiltaket verken må stride mot vernevedtakets formål eller påvirke verneverdiene nevneverdig. Dersom begge vilkårene i bestemmelsen er oppfylt, avgjør forvaltningsmyndigheten ut fra en skjønnsmessig vurdering om dispensasjon skal gis eller ikke.

Forvaltningsplanen for naturreservatet omtaler oppføring av nye bygninger slik: *"Utviklingen i naturreservater skal være mest mulig naturstyrt. Ved forvaltningen av verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat skal disse overordnede retningslinjene legges til grunn. Tillatelse til oppføring av nye bygninger kan derfor ikke påregnes gitt."*

Det er i klagen lagt stor vekt på at riving og flytting av hytta Halvfjerds samlet sett vil gi en vesentlig bedre løsning for verneverdiene enn at hytta blir restaurert og brukt som fritidshytte. Dette gjelder ikke minst mulighetene for redusert ferdsel langs Hemla og forholdet til villreininteressene. Det er også pekt på at flytting og oppføring av denne hytta like ved den eksisterende hytta ved Steinsjøen vil utgjøre minimal ekstra belastning på området.

Miljødirektoratet mener at det ved behandling av denne saken ikke kan vektlegges at hytta Halvfjerds blir revet. Naturmangfoldloven § 48 åpner ikke opp for at det ved behandling av søknader kan tas i betraktning eventuelle kompensierende tiltak andre steder i et verneområde. Miljødirektoratet mener at verken lovens ordlyd, forarbeidene eller juridisk teori trekker i retning av at kompensierende tiltak (som i foreliggende tilfelle ligger langt unna den planlagte tomte) kan trekkes inn som et moment i en vurdering etter naturmangfoldloven § 48 første alternativ.

Selv om riving av en hytte isolert sett kan betraktes som positivt, vil det ikke utvide rammen for bruk av naturmangfoldloven § 48 på nye byggetiltak andre steder. Dette gjelder selv i situasjoner hvor man samlet sett kunne fått en løsning hvor inngrep blir konsentrert på ett sted.

Oppføring av den gamle hytta på et nytt sted må etter dette betraktes som et ordinært nybygg og vil etter vår oppfatning være i strid med vernevedtakets formålsbestemmelse om bl.a. å ta vare på et tilnærmet urørt naturområde, ta vare på et sentralt leveområde for villreinen osv. En tillatelse til nybygging i slike områder vil etter vår oppfatning kunne påvirke verneverdiene nevneverdig.

Det kan ofte være vanskelig å dokumentere umiddelbare negative effekter for verneverdiene av enkeltstående inngrep. Vi må imidlertid vektlegge at en eventuell tillatelse også kan legge grunnlaget for en uheldig utvikling over tid, bl.a. gjennom den presedensvirkning et slikt vedtak kan få. Vi er kjent med at det er relativt mange bygninger innenfor naturreservatet. Det vil

således også være relevant å vektlegge prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven §10.

Miljødirektoratet mener at vilkårene for å kunne vurdere en dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 ikke er oppfylt. Vi finner derfor ikke grunnlag for å gjøre en skjønnsmessig vurdering av om det bør gis dispensasjon til oppføring av en ny hytte.

Vedtak truffet av Rondane-Dovre nasjonalparkstyre stadfestes derfor. Klagen tas ikke til følge.

Klagerett

Vedtaket er endelig, og dere kan ikke klage på vedtaket.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Fossum
seksjonsleder

Arnt Hegstad
fagdirektør

Kopi til:

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre

Postboks 987

2626

LILLEHAMMER